

Beretning 1989-1993

Nedenstående beretning omfatter hovedtræk af museets virksomhed i den ovennævnte periode. Nyere hændelser er dog medtaget for perioden 1982 til 1993, da de ikke var medtaget i det nummer af Meddelelser fra Thorvaldsens Museum, der blev udsendt i 1989 i forbindelse med Dyveke Helstedes fratræden som direktør for museet (se Publikationer 1989 s. 215).

Hvert år udsender Thorvaldsens Museum endvidere en årsberetning. For mere detaljerede oplysninger om museets virksomhed henvises til denne.

Bestyrelsen

Bestyrelsen for Thorvaldsens Museum består af syv medlemmer, hvoraf tre er valgt af Københavns borgerrepræsentation, tre af Kunstakademiet og et af Højesteret.

Medlemmer 1989 til 1993: Borgmester Tom Ahlberg (formand); højesteretspræsident Peter Christensen (til 1.3.1991); formand Klaus Hansen, MB (fra 18.1.1990 til 23.10.1991); billedhuggeren Erik Heide; arkitekt Arne Helth, MB (til medio november 1989); billedkunstneren Sys Hindsbo (fra 1.4.1992); assistent Birthe Ingemann Kjær, MB (fra medio november 1989 til 18.1.1990); oversygeplejerske Birthe Lerbech, MB (fra 18.1.1990); overlærer Lars Kramer Mikkelsen, MB (fra 24.10.1991); højesteretspræsident Niels Pontoppidan (fra 1.3.1991); maleren Gudrun Poulsen (til 1.4.1992); arkitekt Bent Rud (næstformand); kontorchef Knud Erik Ziirsén, MB (til 18.1.1990).

Personale

Direktør: Dyveke Helsted (til 1.2.1989)
Stig Miss (fra 1.2.1989)

Vagtmester: Ole Taudahl Nielsen
Undervagtmester: Lene Rolfsen
Museumshåndværker: Johnny Petersen
Museumsassistent: Johannes Bjerrum (fra 3.7.1989)
Inspektører: Eva Henschen, Bjarne Jørnæs, Torben Melander.
Fuldmægtig: Anne Friis Jespersen (til 15.7.1990); Anita Gran Jensen (fra 17.9.1990)
Ekstern regnskabsfører: Gert Schøller (til 1.2.1989); Inger Hansen (fra 1.2.1989 til 1.7.1990)
Skulpturkonservator: Søren Rasmussen
Papirkonservator: Kirsten Hauch
Studentermedhjælper: Dorthe Abildgaard (fra 20.3.1989 til 30.10.1992); Lis Bruselius (fra 1.11.1989 til 16.3.1992); Thomas Kappel (til 1.4.1991); Marit Ramsing (til 31.10.1989); Annette Rosenvold (fra 1.5.1991); Elisabeth Simonsen (fra 1.5.1991 til 31.3.1992); Gertrud With (fra 1.4.1992); Jette Aarsø (fra 1.1.1993)
Bibliotekar: Anne Sophie Urne (til 31.8.1989)
Kontorfunktionær: Helle Larsen (til 15.9.1989); Marianne Schrøder (fra 18.9.1989)
Kontorassistent: Annie Olsen (fra 27.8.1990)
Rengøringspersonale: Lena Bruun; Jytte Espensen (fra 29.10.1990 til 30.9.1991); Palle Højbjerg (fra 4.11.1991 til 7.4.1993); Annette Jensen (til 31.10.1990); Inger-Lise Werge; Solveig Wulff; Birgitte Sværke Pedersen (fra 1.5.1993).
Museumsbetjente: (*fuldtidsansatte*) Benny Christensen; Jens Hyllested (til 23.8.1993); Inger Jensen (fra 11.5.1992); Bente Løntoft (til 28.5.1991); Jørgen Madsen; Ove Nielsen (til 15.3.1991); Jørn Nissen (fra 2.4.1991); Bente Olesen; Poul Petersen (til 30.6.1989), Erik Schiøt; (*deltidsansatte og afløsere for museumsbetjente*) Johannes Bjerrum (til 3.7.1989), Henrik Dichmann; Rene Evensen (fra 29.6 til 24.10.1993); Helga Gottschalk (til 25.4.1992); Lise Brun Hansen (fra 10.11.1993); Vibeke Harwith (fra 20.3.1990 til 2.11.1991); Astrid

Hey (fra 23.6.1989 til 6.3.1990); Inger Jensen (fra 9.10.1989 til 11.5.1992); Susanne Kur (til 31.8.1989); Merete Larsen; Margith Larsen (fra 27.3.1990); Ellen Locher; Ea Lundberg (fra 7.5.1991); Jørn Nissen (til 2.4. 1991); Eddy Olesen (fra 2.4.-19.4.1991); Kaj Olsen (fra 2.10.1993); Britta Outzen (til 4.7.1989); Signe Petersen (fra 12.5.1990 til 22.11.1992); Nanna Schiøler (fra 20.7.1993); Michael Thejll (fra 21.10.1991); Morten Thunbo (fra 13.7. 1989 til 6.3.1990); Sara Weiss; Maj-Britt Willumsen (fra 17.12.1991); Kirstine Vaaben (fra 15.10.1993).
 Øvrige ansatte: Cand.mag. Elsebeth Gottlieb (fra 1.4. til 1.8.1990); mag.art. Charlotte Christensen (fra 15.4. til 4.12.1991); stukkatør Benjamin Skovgaard (16.3. fra 5.5.1992); Jeanette Jensen (fra 21.6. til 31.7.1992); Benny Petersen (fra 21.6.1992).

Jubilæer: (1990) Bjarne Jørnæs (25 år), Torben Melander (25 år). (1993) Inger-Lise Werge (25 år).

Udstillinger

1989

»Rejsen til Rom« hed en udstilling afholdt i perioden 1.3.-7.5. i forbindelse med museums-månedens temaet »rejse« på museer i Københavnsområdet. Udstillingens udgangspunkt var Thorvaldsens rejser mellem København og Rom. Rejselivet blev belyst gennem pas, billetter og regninger, men også ved tegninger og skitsebøger foruden de helt personlige fornødenheder, der hørte en rejse til. I udstillingen indgik også værker af Wilhelm Marstrand og Bartolomeo Pinelli. En afdeling med tidens fornemme rejseførere, guider og kort af forskellig slags søgte at give en fornemmelse af, hvor godt den rejsende trods alt var hjulpet allerede på Thorvaldsens tid.

»Dialog med Thorvaldsen« hed en udstilling afholdt fra 20.9.-19.11. Udstillingen indeholdt værker af nyere kunstnere: Helge Bertram, Ursula Reuter Christiansen, Per Kirkeby,

Bjørn Nørgaard, Robert Risager, Ole Schwalbe og Richard Winther. En del af udstillingens materiale hidrørte fra en tidligere udstilling vist på Thorvaldsens Museum, nemlig udstillingen »Kunstnere fotograferer« i museets kælderetage i 1966. Udstillingens sigte var at vise nyere kunstneres fascination og tolkning af Thorvaldsens skulpturelle værk.

I forbindelse med museumsdirektør Dyveke Helstedes fratræden etableredes en lille udstilling af plakater og publikationer udgivne af Thorvaldsens Museum i perioden 1963-1989.

1990

Udstillingen »Jeg er i Italien! På rejse med H. C. Andersen« vistes fra 7.3.-13.5. Udstillingen omfattede H. C. Andersens tegninger fra hans første store udlandsrejse til Schweiz og Italien 1833-34. På udstillingen vistes også en række kunstværker fra samtiden, der kommenterede H. C. Andersens oplevelser fra Italiensrejsen. Som et tredje led i udstillingen sammenknyttedes såvel forfatterens tegninger som samtidige kunstværker med uddrag fra H. C. Andersens dagbøger, erindringer og romanen *Improvisatoren*.

»Purt guld og ædle stene« hed udstillingen, der vistes fra 18.6.-5.11. Thorvaldsens samling af antikke guldsmykker og signetringe var udgangspunkt for denne udstilling om antik smykkekunst.

2.11.-3.3.1991 vistes udstillingen »Frihedsstøtten i forfald«. I centrum af udstillingen stod de stærkt forvitrede nu nedtagne marmorskulpturer fra *Frihedsstøtten* i København. Men udstillingen var også et indlæg i debatten om vor tids store bevaringsproblemer, og den var en beretning om Thorvaldsens forgængere i billedhuggerfaget og den skulpturelle arv, han skulle løfte.

15.11.-3.2.1991: »Thorvaldsens italienske elever«. Mange unge italienske billedhuggere flokkedes om Thorvaldsen i Rom. De blev

hjulpet til arbejde og fik udkast til værker, de udførte under eget navn. Udstillingen viste en række af disse kunstneres arbejder fra museets samlinger.

1991

21.2.-14.4.: »Constantin Hansen«. For første gang i dette århundrede blev maleren Constantin Hansens værker vist på en større udstilling. Efter tidligere års store udstillinger med kunstnere fra den danske guldalder var det naturligt for Thorvaldsens Museum nu at sætte fokus på den af periodens kunstnere, der måske stod Thorvaldsen nærmest i sine kunstneriske mål. Ikke for ingenting er Constantin Hansen blevet kaldt guldalderens klassiker. I udstillingen indgik en lang række værker af Constantin Hansen udlånt fra museer og private i ind- og udland.

Den permanente udstilling i udstillingslokalerne i museets underetage blev i årets løb ændret med to nye miniudstillinger hhv. »Klein-kunst« (om miniature billedskærerarbejder fra Thorvaldsens samlinger) og »Thorvaldsen. Brugt og misbrugt« (om brugen af Thorvaldsens kontrafej og liv på alt fra frimærker til cigarer).

1992

Udstillingen »Billedhuggeren og Balletmesteren« vistes i perioden 24.3.-14.6. Udstillingen omhandlede to store kunstneriske personligheder, billedhuggeren Thorvaldsen og balletmesteren August Bournonville, og viste eksempler på deres indbyrdes inspiration og motivverden.

Udstillingen »Til evigt Minde« blev vist 7.7.-1.11. Udstillingen omhandlede Thorvaldsens arbejde med gravmælet for den unge Philipp Bethmann-Hollweg. Det færdige gravmæle bestående af tre marmorrelieffer var udlånt fra Liebighaus i Frankfurt. Udstillingen viste endvidere Thorvaldsens tegnede udkast.

I perioden 2.9.-1.11. vistes den meget omfattende udstilling »Kunst og Liv i Thorvaldsens Rom«. Udstillingen omhandlede det kunstneriske miljø og kunsten i Rom i den spændende og modsætningsfyldte periode, Thorvaldsen opholdt sig i byen fra 1797 til 1838. Udstillingen indeholdt værker fra museer over hele Europa.

Udstillingen »Omkring Kunstnerforeningen af 18. november« vistes fra 18.12.-14.2.1993. Udstillingen viste arbejder på papir af kunstnere tilknyttet denne forening fra foreningens første år, hvor mange af kunstnerne også var medarbejdere ved udsmykningen af Thorvaldsens Museum. Foreningen blev etableret til Thorvaldsens ære.

1993

Udstillingen »Skatte fra Thorvaldsens Antiksamling« vistes fra 1.4.-26.9. Før Thorvaldsens antiksamling kom på museum i København, var den en del af den private samling, som Thorvaldsen havde hos sig i sin lejlighed i Via Sistina i Rom. Det fortælles, at der lå antikker overalt i lejligheden, så bare for at komme til i det daglige har Thorvaldsen måttet flytte rundt med dem. Thorvaldsen har under arbejdet med et skulpturelt problem søgt og fundet løsninger i sin antiksamling. Udstillingen viste – udover de udvalgte antikker – også, hvorfra de blev erhvervet, og hvad de betød for Thorvaldsen.

»Thorvaldsens Ungdomskreds«. Fra 1.2. og året ud. En vigtig indtjening og god øvelse for den unge Thorvaldsen var hans modellerede og tegnede portrætter. Det var både gode venner, pæne borgere, kunstnere og kongelige, som forevigedes i portrætmedaljoner eller ganske små, farvelagte tegninger. Alle disse værker blev sammenstillet og kommenteret i en lille temaudstilling.

»Kristusstatuen – forarbejder og forbilleder«. Fra 1. juni og året ud. En lille udstilling af de tegnede og modellerede forarbejder til Thor-

valdsens verdensberømte *Kristusstatue*. Desuden vist nogle af inspirationskilderne og et par senere kopier.

»Natten på Thorvaldsens Museum«. Fra 15.10. og året ud. Thorvaldsens relief *Natten* viser en kvinde med sine to børn Sønnen og Døden i favnen. Thorvaldsen har andre gange, i gravmæler, nænsomt beskrevet Døden, der slukker livets flamme mod jorden. Sønnen, derimod, tænder for drømme og lysende visioner. De visioner, der har givet stof til myterne, og billeder af både himmel og helvede, erotik og længsel. Den italienske nat er mørk og kølig efter dagens hede. Den indbyder til fælles lystighed i voksløsets skær. Eller til turistens romantiske vandring ved ruinerne i månelys. Udstillingen søgte med lys og mørke at gennemspille disse nattes temaer ud fra eksempler i Thorvaldsens righoldige samling.

Arrangementer

Arrangementerne på museet har i beretningsperioden været talrige og mangeartede: Rundvisninger, foredrag, musikopførelser, teater, receptioner, seminarer og leg med ler i forhallen er blot et udpluk. Mest bemærkelsesværdigt var vel, at Thorvaldsens Museum i 1991 og 1992 om sommeren i museets gård gennemførte balletforestillinger med dansere fra Den kongelige Ballet. I august 1992 og 1993 kunne der endvidere hver lørdag høres musik i museets forhal fremført af unge musikere fra Det kongelige danske Musikkonservatorium.

Publikationer

1989

På Klassisk Grund. Meddelelser fra Thorvaldsens Museum 1989, tilegnet Dyveke Helsted. 408 s. ill. Bogen havde bidrag af 35 forskere og blev udgivet i samarbejde med Christian Ejlers Forlag.

Dialog med Thorvaldsen. 40 s. ill. I forbindelse med udstillingen af samme navn blev udgivet et billedhæfte med tekst af Hanne Abildgaard.

1990

Jeg er i Italien! H. C. Andersen på rejse 1833-34. 92 s. ill. Bogen blev udgivet i forbindelse med udstillingen af samme navn. Bogen indeholdt essay'et »Andersen og Thorvaldsen. Et romersk venskab« af Niels Oxenvad, uddrag fra Andersens dagbøger og breve og fra romanen »*Improvisatoren*«. Endvidere kommentarer til Andersens tekster sammenholdt med samtidig og antik kunst, som digteren har set og beskæftiget sig med, ved Eva Henschen, Bjarne Jørnæs, Torben Melander og Stig Miss.

Thorvaldsens italienske elever. 24 s. ill. Udgivet i forbindelse med udstillingen af samme navn. Teksten om Thorvaldsens værksteder i Rom og om de italienske elever Tenerani, Galli, Bezzi og Bienaimé af Bjarne Jørnæs.

Thorvaldsen. 118 s. ill. Engelsk udgave af Thorvaldsen-bogen fra 1986. Med tekster af Dyveke Helsted, Eva Henschen og Bjarne Jørnæs. Oversat af Ann og Janus Paludan.

1991

Constantin Hansen 1804-1880. 288 s. ill. Bog udgivet i forbindelse med udstillingen af samme navn. Artikler af Nina Damsgaard, Mirjam Gelfer-Jørgensen, Allis Helleland, Hannemarie Ragn Jensen, Bjarne Jørnæs, Søren Kasperen, Stig Miss, Jens Peter Munk, Mogens Nykjær. Livstavle ved Dorthe Abildgaard og bibliografi ved Thomas Kappel.

Das Thorvaldsen Museum. 8 s. ill. Kortfattet guide på tysk til Thorvaldsens Museum. Genoptryk.

Thorvaldsens liv. 16 s. ill. Billedhæfte med korte tekster omhandlende Thorvaldsens livshi-

storie udgivet på dansk, engelsk, tysk og italiensk.

Thorvaldsen. A Guidebook for Young People. 40 s. ill. Med tekst af Marianne Saabye. Genoptryk.

1992

Billedhuggeren og Balletmesteren. 136 s. ill. Udgivet i forbindelse med udstillingen af samme navn. Artikler om forholdet mellem Thorvaldsen og Bournonville samt kommentarer til libretti for flere af Bournonvilles balletter ved Charlotte Christensen, Bjarne Jørnæs og Ole Nørlyng.

Til evigt minde. 8 s. Teksthæfte til temaudstillingen omkring Thorvaldsens gravmonument for Philipp Bethmann-Hollweg. Tekst af Dorthe Abildgaard.

Kunst og Liv i Thorvaldsens Rom. 156 s. ill. Bog udgivet i forbindelse med udstillingen af samme navn. Bogen belyser det internationale kunstnerliv, kunsten og interessen for antikken i Rom på Thorvaldsens tid. Artikler og katalogtekster af Bjarne Jørnæs, Fred Licht, Torben Melander, Stig Miss, Markus Neuwirth, Ursula Peters, Rainer Schoch og Rudolf Zeitler.

Kunstnerforeningen af 18. November. I anledning af foreningens 150 års jubilæum. 34 s. ill. Hæfte udgivet i forbindelse med udstillingen af samme navn. Artikel og katalogtekster af Annette Rosenvold samt forord af Bent Rud.

1993

Thorvaldsens antikker – en temmelig udvalgt samling. 158 s. Ill. Bog udgivet i forbindelse med udstillingen »Skatte fra Thorvaldsens Antiksamling«. Bogens tekst, der er skrevet af Torben Melander, fortæller om Thorvaldsen og antikken, datidens arkæologiske fundsteder i Italien, hvordan Thorvaldsen erhvervede sine antikker, og hvorledes Antiksamlingen siden indrettedes i Thorvaldsens Museum. De ud-

valgte antikker er omtalt i udførlige katalogtekster.

Natten på Thorvaldsens Museum. 42. s. Ill. Et hæfte udgivet i forbindelse med udstillingen af samme navn. Tekster om Thorvaldsens relief *Natten*, om dødsmotiver i Thorvaldsens kunst, om Thorvaldsens brug af livs- og dødsmasker, om drømmen som motiv i Thorvaldsens kunst, om den romantiske nat og malerier af landskaber ved nattetide i Thorvaldsens male-samling. Tekst af Gertrud With og Eva Henschen.

Nyerhvervelser

1982

Thorvaldsens visitkort med moiré-mønster. Gave fra landsretssagfører Poul Michelsen.

Bertel Thorvaldsen: *Medaljonportræt af ubekendt kvinde*, bet. : B. Thorvaldsen Fec 179(5?). Gips. Originalmodel?. Erhvervet fra privat. (se omtale s. 220)

1984

Billedhuggerværktøj, gave fra fru Margrethe Ahlefeldt.

Thorvaldsens halsbind af sort silke. Gave fra fru Birthe Bisgaard.

Ludvig Brandstrup: *Mario Krohn som barn.* 1888? Buste, marmor. Højde: 41,5 cm. Gave fra Peter Krohn Pooley. (se omtale s. 221)

1985

Modellérværktøj. Gave fra baron Frederik Rosenørn-Lehn.

1986

Fritz Westphal: *Thorvaldsens hjemkomst og modtagelse på Københavns Toldbod.* 1839-41. Olie på

lærred. 71,5 x 100 cm. Erhvervet med støtte fra Ny Carlsbergfondet. (se omtale s. 222-23).

Biscuitfigur, højde 34 cm, forestillende Thorvaldsens *Selvportrætstatue støttende sig til Håbet*. Udført af Den kongelige Porcelainsfabrik. Erhvervet fra privat.

1987

Armbånd af guld og flettet hår (Thorvaldsens) med inskription »Fra Thorvaldsen til Christine d. 20. April 1843«. Baronesse Stampe fyldte på den nævnte dato 46 år. Testamenterisk gave fra hofdame Alette Bardenfleth.

1988

Stambog for P. Haste. Heri findes bl.a. ungdomstegning af Thorvaldsen. Gave fra Ny Carlsbergfondet. (se omtale s. 223)

Bertel Thorvaldsen: *Den hvilende Amor*. Ældre afstøbning. Gave fra Dyveke Helsted, der havde modtaget den i arv efter professor Else Kai Sass.

Fad med blåblomst-mønster fra Den kgl. Porcelænsfabrik. Gave fra fru Lilly Biltzing; if. en familietradition skal det have været i Thorvaldsens eje.

1989

Bertel Thorvaldsen: *Stående kvinde*. *Hebe?* Blyant på papir. 120 x 55/51 mm. Gave fra fhv. museumsdirektør Dyveke Helsted.

Bertel Thorvaldsen: *Alexander hos Diogenes*. Ca. 1790-96. Pen, sepia, laving over blyantsskitse. 108 x 164 mm. Betegnet fn.tv.: Thorvaldsen. Erhvervet med støtte fra Statens Museumsnævn. (Se omtale s. 224).

Glaspaste efter Thorvaldsens relief *Dagen skænket* af professor Margaret Kühn, Berlin.

Mindeplade i sten udført af Peter Schannong,

1935, med inskription: »Her boede Bertel Thorvaldsen indtil sin første Italiensfærd 1796« tidligere opsat på huset Aabenraa nr. 13, hvor Thorvaldsen boede i en periode. Gave fra Københavns Bymuseum.

1990

Et skrivetøj (sand og blækhus på marmorplade, tidligere i Thorvaldsens og familien Wilckens eje), 2 modellérpinde, 2 mejsler, samt en lok af Thorvaldsens hår. Modtaget som gave fra Krista og Viggo Petersens Fond.

Brev fra M. G. Bingesbøll i Rom til Jonas Collin i København dateret 28.4.1838. Erhvervet fra privat.

6 raderinger af G. L. Lahde. Gave fra Haderslev Bibliotek.

1991

Relief med Thorvaldsens profil. Såkaldt chromopasta, diameter 18 cm. Relieffet er udført af Hans Christian Brix og Søns kunsthandel, kopieret efter en medalje, enten af C. F. Voigt 1837 eller af Chr. Christensen 1838. Gave fra Københavns Bymuseum.

1992

Thorvaldsens *Kristus* i biscuit. Højde 50 cm. Kopi af S. Madsen 1881. Bing og Grøndahl. Erhvervet på loppemarked.

1993

Bertel Thorvaldsen: *Portrætbuste af Peter Wilhelm Kolderup Rosenvinge* (1816-1820). Afstøbning, gips. Modelleret 1820. (Se omtale s. 225-226).

Alexander Clemens Wetterling (1796-1858): *Thorvaldsen spadserende sammen med grev Gustaf Palin og oldtidsforskeren Wilhelm Dorow, alle set fra ryggen*. 1828. Blyant på papir. 225 x 150 mm. Erhvervet fra privat.

Vedligeholdelse

I hele beretningsperioden har maleren Robert Risager fortsat reoveringen af soklerne til Thorvaldsens værker.

1989

Maleren Robert Risager restaurerede udsmykningen i lofterne på 1. sal tre steder. En række rum i kælderen blev nyindrettede eller nymalede (personalekantiner, vagtmesterkontorer, toiletter, publikums kaffestue).

1990

Med støtte fra en lang række fonde og virksomheder blev skulpturgruppen »*Viktoria med firspand*« af H. V. Bissen restaureret og genopsat på museets tag.

I samtlige rum i malerisamlingen blev væggene restaurerede og nymalede i forbindelse med nyophængingen af malerisamlingen.

Rum 31 blev indrettet til studielokale for grafik- og tegningsamlingen.

I samarbejde med professor Jørgen Bo's tegnestue blev gennemført en udvidelse af salgsarealet i forhallen.

Med bistand fra Det rådgivende Ingeniørkontor i Københavns Kommune blev foretaget en geostatisk undersøgelse af gården med henblik på den kommende restaurering af gården.

Et stort stykke af kobbertaget over forhallen blev udskiftet i forbindelse med genopsætningen af H. V. Bissens skulpturgruppe.

1991

Der blev lagt nyt klinkegulv i publikums kaffestue (Gipseriet).

4 gange i løbet af april blev der malet hage-

kors på *Sonnes frise* rundt om museet. Det er desværre ikke muligt helt at fjerne sporene efter dette hærværk uden at beskadige frisen.

1992

Væggene i korridoren rundt om museets indre gård blev reoverede og malede (kasein) af maleren Robert Risager.

Samtlige vinduer i museets ydre mure blev gennemgået og nykittet.

Et stort stykke af pudsen på ydermuren mod Kanalen faldt ved påsketid ned, og en del mure af sikkerhedshensyn bankes ned. Efterfølgende er muren blevet repareret.

Tagrenden mod kanalen blev hovedrepareret, efter at der var konstateret vandgennemtrængning tre steder i nordfacaden.

I efteråret lykkedes det endelig at få fjernet det sidste bunkersanlæg foran museet. Dette anlæg samt eet umiddelbart foran museet var blevet anlagt i 1945. Det første anlæg blev fjernet i 1961.

I samarbejde med Nationalmuseets Farvekonservering, kunstneren Robert Risager, ingeniørfirmaet Troensegaard samt Stadsarkitektens og Stadsingeniørens direktorater blev der påbegyndt en systematisk undersøgelse og skadesbeskrivelse af revnedannelser i museets lofter.

Vindueslysningerne over to vinduer i Slotssiden på 1. sal vendende mod gården måtte bankes ned og mures op på ny på grund af vandgennemtrængning.

1993

På grund af udtræk af fugt i kælderen blev i vestvendte tværkorridor indmuret et elførende metalnet, der skal forhindre mursalte og fugt.

Et af de gamle akacietræer på forpladsen væltede i stormen mellem den 4. og 5. januar. Et nyt er blevet plantet.

Der er installeret et nyt lyssystem i udstillingsrummene i kælderen med lavvoltpærer og stor fleksibilitet.

På alle udvendige ruder blev opklæbet film til reducere af UV-bestrålingen.

Som en midlertidig foranstaltning blev i gårdens vestside udlagt et betonlag for at forhindre vandnedsivning. Gården vil i 1995 blive renoveret med midler fra Bikubens fonde.

Stig Miss

Bertel Thorvaldsen:
Medaljonportræt af ubekendt kvinde

Gips, originalmodel (?), hvidmalet med sort og bronzemalet, profileret, cirkulær ramme. Diameter: 43 cm. Betegnet på armens skæreflade ved indridsning i leret: B. Thorvaldsen Fec. 1795 (evt. 93).

Medaljonportrættet blev erhvervet til museet 1982 fra kunsthandelen, hvortil den skulle være købt fra en marskandiser.

Portrættet forestiller en yngre kvinde i profil mod venstre, afskåret under skulderen.

Omkring hendes nedhængende, krøllede hår har hun et bånd og om skulderen et sjal. Kvindens udseende, som især er karakteristisk ved de lidt udstående øjne, kendes ikke umiddelbart fra andre portrætter. Som type falder portrættet godt ind i rækken af portrætrelieffer, som Thorvaldsen udførte i sin ungdom i København i årene 1793-96, inden han rejste til Rom. De fungerede som en ekstra indtjening ved siden af hans små farvelagte portrættegninger fra samme periode.

Eva Henschen

Ludvig Brandstrup:
Mario Krohn (1881-1922) som barn

1888 (?). Buste, marmor. H: 41,5 cm. Afskåret under halsen og anbragt på en rund sokkel med marmorplade, hvorpå der er indmejslet: MARIO. Signeret bagpå: LB.

Busten blev skænket til museet 1984 af Mario Krohns søstersøn Peter Krohn Pooley. Mario Krohn var i 1916-21 direktør for Thorvaldsens Museum, hvor han bl.a. opbyggede en værdis-

fuld seddelregistrant over Thorvaldsenmateriale. Hans øvrige indsats for dansk kunsthistorie er især dokumenteret i bøgerne »Italienske Billeder i Danmark« og »Frankrigs og Danmarks kunstneriske forbindelser«.

Busten, som findes i et gipseksemplar på Statens Museum for Kunst, er et fint eksempel på Ludvig Brandstrups portrætkunst.

Eva Henschen

Fritz Westphal (1808-1844):

Thorvaldsens modtagelse på Toldboden den 17. september 1838

Malet 1839-41. Olie på lærred. 71,5 x 100 cm.
Gave fra Ny Carlsbergfondet 1986.

Thorvaldsens hjemkomst til København i september 1838 var en stor begivenhed, som C. W. Eckersberg kort tid efter gik i gang med at skildre, og som han i løbet af 1839 malede i to versioner. Kunstforeningen udskrev en konkurrence, annonceret den 5. december 1838 i Berlingske Tidende, om et maleri forestillende hjemkomsten, og to skitser blev indleveret. Kunstforeningen valgte Fritz Westphals og bestilte den udført som maleri.

I 1841 afleverede Westphal sit maleri, men Kunstforeningens bestyrelse var utilfreds med det og returnerede det med en bemærkning om, »at Hovedgruppen i Behandlingens Omhyggelighed og Kraft stod ikke lidet tilbage for de øvrige Dele af Maleriet, og da dette havde en væsentlig Indflydelse paa Totalvirkningen, og da tillige den størst mulige Portraitlighed

var en billig Fordring ved et Maleri, der havde historisk Betydning, anmodede man ham om, forinden Maleriet udstilledes i Foreningen, at lægge en fuldendende Haand derpaa.«

Westphal var blevet stillet den overdådige sum af 800 rigsdaler i udsigt for billedet, men i 1842 vedtog Kunstforeningen på et møde, at de allerede udbetalte 600 rigsdaler måtte være tilstrækkeligt. Til sammenligning kan anføres, at Thorvaldsen betalte Eckersberg 300 rigsdaler for hans version af begivenheden (nu i Thorvaldsens Museum). Westphals maleri forblev i Kunstforeningens eje i hvert fald til 1864 ophængt i dets lokaler. Herefter fortaber dets spor sig, og det var længe anset for at være bortkommet.

I 1986 dukkede det op i privateje og blev skænket Thorvaldsens Museum af Ny Carlsbergfondet. Efter en restaurering blev det udstillet i museet 1988 sammen med bl.a. en fortegning af Westphal (Frederiksborg) og to

karikaturer, som hentyder til Westphals billede og nu kan tillægges Eckersberg. Er Eckersbergs skildring af begivenheden tæt på et marinemaleri, er Westphals i familie med et genrebillede. Folkelivet er livligt gengivet, og i midtergruppen, det parti der blev stærkest kritiseret af Kunstforeningens bestyrelse, ses Thorvaldsen hilse på Eckersberg, J. M. Thiele

og arkitekten C. F. Hansen. Bag sidstnævnte ses billedhuggeren H. E. Freund med kasket, og til venstre for Thorvaldsen står embedsmanden Jonas Collin, som spillede en stor rolle ved opførelsen af Thorvaldsens Museum og endvidere var medlem af Kunstforeningens bestyrelse.

Bjarne Jørnæs

P. H. Hastes stambog

Bladenes format: 99 x 179 mm. Indbundet i brunt kalveskind med randborter i guld. Indholdende 64 nummererede blade med vers og tegninger. Erhvervet på Bruun Rasmussens auktion 504, 19. februar 1988, for en bevilling fra Ny Carlsbergfondet.

Peter Horrebow Haste (1765-1831), en af Thorvaldsens ungdomsvenner, kom 1791 til København, hvor han virkede som oversætter og udgiver af teaterbladet *Thalia* (1795-96). I Hastes

stambog er der bidrag af personer, der også var venner med Thorvaldsen som kobberstikkeren Andreas Flint, blomstermaleren C. D. Fritsch og medlemmer af familien Gianelli. Af Thorvaldsen er der en tegning forestillende en allegorisk scene med en liggende kvinde i et landskab. Blandt versene er der bidrag af P. A. Heiberg, Knud Lyne Rahbek og Schack Staffeldt. Stambogens vers og tegninger daterer sig fra årene 1793-1818; den blev publiceret af Ejnar Thomsen i *Kulturminde* 1939.

Bjarne Jørnæs

Bertel Thorvaldsen:
Alexander hos Diogenes

Ca. 1790-1796. Pen, sepia, lavering over blyantskitse. 108 x 164 mm. Bet. fntv.: Thorvaldsen. Erhvervet med støtte fra Statens Museums-nævn på Bruun Rasmussens auktion 521.

Motivet i denne ungdomstegning af Thorvaldsen er mødet mellem Alexander den Store og filosofen Diogenes. Hos flere antikke forfattere (bl.a. Plutarch) berettes om Alexanders ophold i Korinth under forberedelsen af et togt mod perserne. Lærde og betydningsfulde personer kom til Alexander, men herskeren måtte selv opsøge den berømte Diogenes, der også var i byen. Diogenes var grundlæggeren af den såkaldte kyniske tænkning, der forsagede al materialitet, og hvor lykken alene var opfyldelse af naturlige behov på den mest enkle måde. Diogenes er fremstillet som i den antikke overlevering siddende nær en cypreslund udenfor Korinth ved sin bolig – et forrådskar. Alexander ville som en gestus opfyl-

de et ønske hos Diogenes, men dennes eneste ønske var, at Alexander flyttede sig, så han ikke skyggede for solen! Et håndgribeligt billede på afsavn og enkel levevis. »Var jeg ikke Alexander, ville jeg være Diogenes« sagde Alexander, da han gik derfra.

På Thorvaldsens tid er motivet et blandt mange, der med antikken som forbillede agiterer for ønskværdige dyder i samtiden.

Tegnemåden angiver, at tegningen må være gjort i 1790'erne og under en vis påvirkning fra Nicolai Abildgaard, der i flere tegninger og malerier havde beskæftiget sig med Alexanders historie, således i »*Alexanders to sendebud hos den indiske filosof*« (maleri i Aarhus Kunstmuseum og tegning i Den kongelige Kobberstiksamling), hvor der er parralleller i stillingsmotiv til Thorvaldsens tegning. Thorvaldsen beskæftigede sig flere gange siden med Alexanders historie først og fremmest i relieffrisen »*Alexander den Stores indtog i Babylon*« (1812).

Stig Miss

Bertel Thorvaldsen:

Portrætbuste af Peter Wilhelm Kolderup Rosenvinge (1816-1820)

Modelleret 1820. Søn af juristen, professor J. L. A. Kolderup Rosenvinge. Højde: 42 cm. Gips, overmalet. Afstøbning. Erhvervet med støtte fra Statens Museumsnævn på Nellesmann og Thomsens auktioner, Århus, 28.4. 1993, nr. 1384.

Else Kai Sass nævner i sit værk om Thorvaldsens portrætbuster (bd. III, s. 85-86, kat. nr. 116), at det sandsynligvis var originalmodellen til denne buste, der blev skænket af den portrætteredes far til Kunstakademiet i 1829 (jf. Akademiets dagbog i Rigsarkivet under 16.2. 1829), men at modellen siden er gået tabt.

Portrætbusten kendes i dag i to ældre afstøbninger, den ene bemalet i sort/brun bronzeimitation (i privateje), den anden i hvid gips nu erhvervet af Thorvaldsens Museum.

Portrætbusten er modelleret af Thorvaldsen i København, med udgangspunkt i en dødsmaske, kort efter den portrætteredes tidlige død i 1820. Forhistorien berettes af J. M. Thiele (Thorvaldsens biografi, III, 1854, s. 49-50): Thorvaldsen var bekendt med familien Kolderup Rosenvinge. Da drengen Peter Wilhelm døde som blot 4-årig ville faderen lade en maler på Charlottenborg udføre et portræt af den afdøde til trøst for moderen og sig selv. I porten til Kunstakademiet mødte professoren Thorvaldsen, der blev bekendt med den sorg, der havde ramt familien. Thorvaldsen anmodede om at få tilsendt en gipsmaske af drengens ansigt, så »vil jeg see, hvad jeg kan gjøre«. Der gik nogen tid, og Rosenvinge troede sagen glemt, men kort tid før Thorvaldsen atter rejste til Italien i august 1820, over-

raskede han Rosenvinge med sønnens portrætbuste.

Når Thorvaldsens Museum har haft interesse i at erhverve denne portrætbuste, omend i afstøbning, skyldes det, at busten er en fin, nænsom og ganske upatetisk skildring fra

Thorvaldsens hånd. Men samtidig har busten indtil nu været et af de ganske få værker, udført af Thorvaldsen, der ikke enten som originalmodel, som færdigt værk i marmor eller som afstøbning i forvejen fandtes i museets samlinger.

Stig Miss